

OMEC 4343/ 27 mai 2020

**Norme metodologice de aplicare a
prevederilor privind violența psihologică –
bullying**

din Legea educației naționale nr. 1/2011

3. CAPITOLUL II

Mecanismul de intervenție în prevenirea și combaterea bullyingului

ART. 5 (1) – (3): GRUPUL DE ACȚIUNE ANTIBULLYING

*La nivelul fiecărei unități de învățământ se creează un **GRUP DE ACȚIUNE ANTIBULLYING**, cu **ROL** de:*

- *prevenire*
- *identificare*
- *soluționare*

a faptelor de bullying comise între elevi, cf. Anexei 3.

ANEXA 3

CREAREA și FUNCȚIONAREA grupului de acțiune antibullying în unitățile de învățământ

ART. 8

TRIBUȚIILE grupului de acțiune antibullying:

- a) aplică legislația în vigoare cu privire la prevenirea, identificarea și raportarea situațiilor de violență asupra copilului și de violență în familie și propune conducerii unității de învățământ sesizarea autorităților competente în cazul comiterii unor acte de bullying sau a altor acte de violență gravă comise în unitatea de învățământ;
- b) întocmește și implementează PLANUL ANTIBULLYING al unității de învățământ;
- c) întocmește CODUL ANTIBULLYING al școlii, care, pe lângă aspectele normative și descrierea valorilor asumate de școală, va include și măsurile educative ori disciplinare ce pot fi aplicate în situațiile de bullying și responsabilitățile elevilor, ale cadrelor didactice și ale părinților;

ANEXA 1

PREVENIREA bullyingului și cyberbullyingului

în unitățile de învățământ

ART. 1 (2)

Activitățile de prevenire a bullyingului se realizează prin 6 măsuri:

- a) **Plan școlar** de prevenire și combatere a violenței;
- b) Activități de **informare și conștientizare**;
- c) Promovarea unui climat educațional **suportiv și participativ**;
- d) Promovarea **relațiilor democratice copii-adulți**;
- e) Crearea unui **mediu securizant** prin măsuri administrativ-organizatorice;
- f) **Formarea cadrelor didactice** pentru dezvoltare personală și disciplinare pozitivă a copiilor.

ANEXA 1

PREVENIREA bullyingului și cyberbullyingului

în unitățile de învățământ

ART. 2 (1) – (2)

Fiecare unitate de învățământ prevede în **Regulamentul de ordine interioară**:

- Obiectivul „școală cu toleranță zero la violență!” – adus la cunoștința personalului didactic – didactic auxiliar – elevilor – părinților;
- Măsurile aplicabile în cazul unui comportament inadecvat / imoral / necolegial al unor copii față de alți copii.
- Persoanele care interacționează cu elevii au obligativitatea adoptării unui limbaj/comportament care să nu fie umilitor, să nu eticheteze.

ANEXA 1

PREVENIREA bullyingului și cyberbullyingului

în unitățile de învățământ

ART. 5

Cadrele didactice au în vedere:

1. Identificarea timpurie a:

- elevilor cu risc: de a deveni victimă, de a deveni agresor;
- cauzelor care pot determina manifestări de tip bullying;

2. Valorificarea intereselor, aptitudinilor și a capacității elevilor, prin diferite **activități școlare și extrașcolare**, pentru a preveni manifestări problematice de tip bullying;

3. Implicarea **consiliului școlar al elevilor** în proiectarea și derularea de activități de prevenire și reducere a manifestărilor de tip bullying;

ANEXA 1

PREVENIREA bullyingului în unitățile de învățământ

Global #gtchat Powered by TAGT

ART. 5

Cadrele didactice au în vedere:

4. Colaborarea cu părinții/asociația părinților din unitatea de învățământ:

- ✓ Informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii acțiunilor de tip bullyingului;
- ✓ Ameliorarea relațiilor părinți-copii și copii-copii, prin consiliere psihologică, psihoterapie, mediere, cu implicarea în astfel de activități a personalului specializat, din școală sau de colaboratori psihologi;
- ✓ Colaborarea cu părinții elevilor cu potențial comportament agresiv, implicați în acțiuni de tip bullying;
- ✓ Identificarea unor părinți-resursă care să se implice în activitățile de prevenire;
- ✓ Inițierea unor programe destinate părinților pe teme de adaptare a copiilor la mediul școlar și acțiuni de tip bullying/cyberbullying.

ANEXA 1

PREVENIREA bullyingului și cyberbullyingului

în unitățile de învățământ

ART. 5

Cadrele didactice au în vedere:

5. **Semnalarea către autoritățile competente a cazurilor** de familii cu un comportament abuziv față de copii;

6. **Colaborarea cu autorități** și instituții cu responsabilități în prevenirea și combaterea violenței asupra copilului (*Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui județ, poliție și organizații neguvernamentale*);

7. Constituirea unor **structuri/grupuri de inițiativă cu rol de mediere** (formate dintr-un nucleu de elevi, cadre didactice și părinți) care să contribuie la identificarea surselor de conflict;

Schools

Family

Community

Partnerships

ANEXA 1

PREVENIREA bullyingului și cyberbullyingului în unitățile de învățământ

ART. 5

Cadrele didactice au în vedere:

8. Includerea unor **teme legate de bullying și cyberbullying** în cadrul *consiliului de administrație - consiliului profesoral - consiliului școlar al elevilor - comitetului de părinți sau asociațiilor de părinți*.
9. Dezbaterea, în timpul **orelor de consiliere și dirigenție**, a situațiilor de tip bullying și cyberbullying;
10. Valorificarea temelor relevante pentru problematica bullyingului și a cyberbullyingului, care se regasesc în **curriculumul diferitelor discipline școlare**;

ANEXA 1

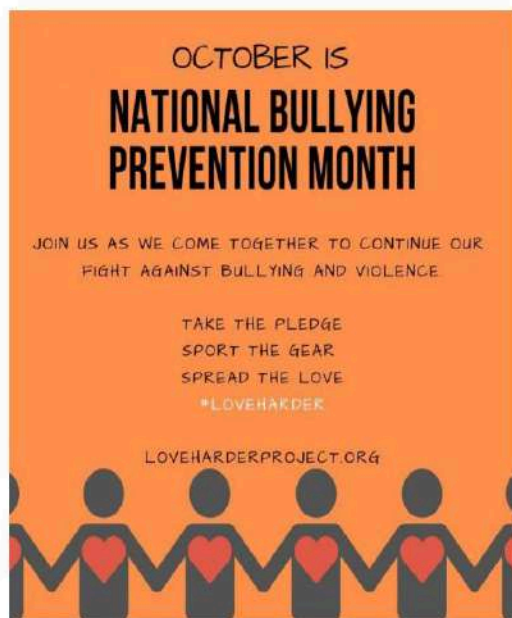
PREVENIREA bullyingului și cyberbullyingului

în unitățile de învățământ

ART. 5

Cadrele didactice au în vedere:

11. **Inițierea de programe** care să răspundă unor **situații specifice școlii**, cu implicarea activă a elevilor ca actori și ca parteneri-cheie;
12. Derularea unor **programe și activități extrașcolare** pe tema combaterii bullyingului (*jocuri, concursuri, expoziții tematice, întâlniri cu specialiști*);
13. Inițierea unor **programe de sensibilizare a comunității** privind fenomenul de bullying școlar, cu aportul tuturor actorilor sociali;
14. Implicarea cadrelor didactice în **campanii și programe** în domeniu, aflate în derulare **la nivel național**.

ANEXA 2

COMBATEREA bullyingului și cyberbullyingului

în unitățile de învățământ

ART. 3

- (1) **Identificarea situațiilor de bullying/cyberbullying** asupra elevului se realizează de către cadrele didactice care interacționează direct cu elevul, pe baza propriilor evaluări și a **completării unui formular de risc** (v. ANEXA 1 la anexa 2 – FIȘA DE IDENTIFICARE).
- (2) Dacă **se confirmă situația de bullying**, rezultatul este comunicat conducerii unității de învățământ, comisiei și părinților/reprezentantului legal al elevului-victimă și al elevului ce manifestă un comportament agresiv.
- (3) Dacă **situația sesizată nu a fost identificată ca bullying**, dar se constată urmări fizice/ emoționale asupra elevului, se anunță imediat atât părintele/reprezentantul legal al elevului-victimă, cât și Direcția generală de asistență socială și protecția copilului (DGASPC), poliția, Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare, după caz.
- (4) **După semnalarea** situației de bullying, cadrele didactice sunt integrate în echipa multidisciplinară în procesul de management al cazului, de **readaptare fizică, psihologică și de reintegrare socială** a *elevului-victimă, a elevului martor*, precum și a *elevului cu comportament agresiv*.

Fenomenul bullying – o problemă frecventă

Bullying înseamnă folosirea forței pentru **a influența sau intimida** pe cineva.

Este un comportament **repetat** și **intenționat** prin care agresorul își persecută, rănește, intimidează victima verbal, relațional și/sau fizic.

Fenomenul bullying apare atunci când un copil este etichetat, tachinat, batjocorit în cercul său de cunoștințe sau de colegi. Uneori, aceste tachinări se transformă în îmbrânciri sau, în unele cazuri, în atacuri fizice.

Bullying-ul nu presupune existența unui conflict bazat pe o problemă reală, ci pe dorința agresorului de a obține putere sau autoritate.

Chiar dacă fenomenul bullying este cel mai frecvent asociat cu mediul școlar, acesta poate apărea și în alte contexte - în curtea școlii, în afara spațiului școlar, la locul de joacă etc.

Există mai multe tipuri de comportamente care pot fi încadrate în categoria bullying:

- **Intimidarea verbală:** poreclire, batjocorire, amenințare, ironie, replici ofensatoare, comentarii sexuale etc.
- **Intimidarea socială:** excluderea intenționată dintr-un grup sau colectiv, punerea intenționată într-o situație jenantă în public, răspândirea de zvonuri jignitoare etc.
- **Intimidarea fizică:** bruscare, lovire, scuire, daune aduse bunurilor persoanei intimidată etc.

Mai recent a căpătat amploare un nou tip de bullying, „adaptat” dezvoltării puternice a tehnologiei comunicării, și anume cyberbullying-ul.

■ **Cyberbullying** se referă la comportamentul de **intimidare** prin intermediul tehnologiilor de informare și comunicare: SMS-uri sau e-mailuri jignitoare, răutăcioase, zvonuri sau comentarii răspândite pe site-uri de socializare, distribuirea de imagini jenante sau ofensatoare cu persoana hărțuită etc.

Cyberbullying-ul poate avea aceleași efecte devastatoare ca orice alt tip de bullying, uneori chiar mai severe (acest tip de hărțuire nu se limitează la un singur loc, ci îi „urmărește” pe adolescenți inclusiv acasă).

De ce apare fenomenul bullying? Cine sunt agresorii?

- Unii dintre agresori sunt bine priviți în grup, sunt **populari**, au influență în rândul celor de aceeași vârstă și **le place să domine** sau să conducă pe alții;
- Alții sunt **agresivi** deoarece aceștia au fost izolați și simt o nevoie puternică de a aparține unui grup, însă nu posedă abilitățile sociale de a și păstra prietenii;
- **Mulți copii nu pot evalua violența școlară ca fiind negativă sau inacceptabilă, așa cum fac adulții, și pot interpreta actele de agresiune ca amuzament sau distracție;**
- Chiar dacă am putea avea impresia că agresorul este o persoană puternică și încrezătoare, lucrurile stau uneori altfel – acești copii au de multe ori o stimă de sine scăzută, simțindu-se superiori doar dacă îi lezează pe alții;
- De multe ori agresorii sunt ei înșiși victime ale fenomenului de bullying, pe care îl „învață” de la părinți, frați, colegi mai mari etc.

Agresorii nu au nevoie să fie neapărat mai mari sau mai puternici decât cei pe care îi agresează. Diferența percepută de putere poate proveni din surse diferite - popularitate, abilități fizice sau cognitive, caracteristici de personalitate.

Chiar dacă nu putem știi niciodată cu siguranță dinainte dacă un copil va avea un comportament de tip bullying, sunt câteva caracteristici care cresc șansa ca un copil să devină agresor:

- ✿ Are o toleranță redusă la frustrare.
- ✿ Probleme familiale, neimplicare din partea familiei.
- ✿ Are o părere proastă despre ceilalți.
- ✿ Are dificultăți în respectarea regulilor.
- ✿ Vede violența într-o lumină pozitivă.
- ✿ Are prieteni care îi agresează pe alții.

Ce se poate face la nivelul școlii?

Stoparea imediată a comportamentului

Când adulții reacționează rapid și consistent la acest tip de comportament transmit mesajul că acesta nu este acceptat și acceptabil. Studiile arată că acest tip de reacții determină, **în timp**, stoparea bullying-ului.

Reacția cadrelor didactice (adulților) trebuie să fie **constantă în timp și unitară** (orice cadru didactic să intervină), astfel încât atitudinea anti-bullying a școlii să devină parte a culturii organizaționale și să fie evidentă pentru elevi.

În orice context în care se urmărește formarea sau **schimbarea de atitudini**, este nevoie de răbdare și **constanță** pentru ca rezultatele să fie vizibile.

În momentul în care sunteți martori la un comportament de bullying:

Ce puteți face:

- ➔ Intervenți imediat și opriți comportamentul. Chemați încă o persoană să vă ajute dacă este nevoie;
- ➔ Asigurați-vă că toată lumea este în siguranță - adresați orice aspecte care țin de sănătatea fizică sau mentală imediată;
- ➔ Stați calm, liniștiți copiii implicați și martorii; modelați un comportament respectuos când intervenți.

Ce este bine să nu faceți:

- ✗ Nu ignorați comportamentul, în ideea că cei implicați vor rezolva singuri problema;
- ✗ Nu obligați copiii să spună în public ce au văzut sau ce s-a întâmplat; nu vorbiți cu cei implicați împreună, ci doar separat;
- ✗ Nu-i forțați pe copiii implicați să se împace sau să-și ceară scuze pe loc.

Cum îl ajutăm pe **copilul care a fost hărțuit**?

- Ascultați și acordați atenție copilului; nu spune niciodată copilului să ignore bullying-ul.
- Asigurați copilul că bullying-ul nu este din vina lui, chiar dacă la un moment dat l-a provocat în vreun fel pe agresor.
- Luați în considerare faptul că de multe ori copiii care sunt hărțuiți au dificultăți în a vorbi despre acest lucru. Recomandați consultarea consilierului școlar sau a unui alt specialist.
- Căutați împreună cu copilul posibile soluții. Încercați să identificați posibilele reacții ale celor implicați, folosind, de exemplu, jocul de rol.
- Întrebați copilul ce anume l-ar face să se simtă în siguranță, fără a produce schimbări majore în rutina copilului care să îl separe sau să îl diferențieze de ceilalți.
- Fiți insistent. Este foarte posibil ca situația să nu se rezolve peste noapte, fiind nevoie de constanță și implicare pentru rezolvarea ei.

Cum procedăm cu **cel care a inițiat** comportamentul de bullying?

- Asigurați-vă că respectivul copil știe care este comportamentul problematic. Nu întotdeauna copiii înțeleg cât de dăunător poate fi comportamentul lor pentru alții.
- Arătați copiilor că bullying-ul este grav și este luat în serios.
- Manipulați consecințele comportamentului, astfel încât acestea să constituie o experiență de învățare. De exemplu, copilul agresor poate să scrie o poveste sau eseu despre efectele bullying-ului, să realizeze postere pentru prevenirea cyberbullying-ului, să participe activ la planificarea și derularea activităților anti-bullying la clase etc.
- Implicați copilul agresor în rezolvarea situației. De exemplu, copilul poate să: scrie o scrisoare prin care să își ceară scuze de la cel agresat, să facă un serviciu sau o faptă bună pentru acesta sau pentru alții, să repare sau să plătească pentru bunurile distruse etc.

Acordarea de suport copiilor implicați

Efectele bullying-ului se extind de multe ori și asupra **martorilor**– aceștia pot dezvolta sentimente de nesiguranță față de mediul școlar, de teamă, vinovăție, toate cu un impact negativ asupra comportamentului și performanțelor școlare.

- Desfășurați cu elevii activități de prevenție, discutați deschis despre subiect, fără a aduce însă în discuție persoane sau cazuri din mediul lor, pe care le pot identifica;
- Demontați împreună cu elevii „miturile” despre bullying, propagate uneori din păcate și de către adulți (găsiți în continuare câteva astfel de [mituri](#));
- Căutați împreună strategii și metode prin care ei pot interveni / ajuta într-o situație de bullying (găsiți în continuare câteva sugestii).

Copiii asistă deseori la comportamente de tip bullying. Chiar dacă ar vrea să ajute, mulți nu știu cum să o facă.

Ce pot face ceilalți copii?

- Copiii îl pot ajuta pe un coleg care este hărțuit, fiind pur și simplu prietenoși cu respectivul coleg, nu doar pe moment ci și în alte contexte. Prietenia este foarte importantă pentru a-i arăta că nu este singur!
- Este bine ca cei care sunt martori la o situație de bullying să apeleze la ajutorul unui adult. Acesta poate întrerupe respectiva situație și poate oferi suport celui agresat.
- Elevii pot oferi exemple pozitive de comportament, își pot afirma și demonstra opoziția față de comportamentele de tip bullying, fără a-și risca siguranța personală.
- Agresorii au de cele mai multe ori nevoie de „public” – este important ca cei care sunt de față la un astfel de comportament să nu îl susțină, râzând sau încurajându-l.
- De multe ori copiii sau adolescenții au șanse mai mari să se convingă între ei să înceteze bullying-ul decât au adulții. **Intervenția din partea colegilor are un impact mai puternic.**

Mituri despre bullying

1. **“Așa sunt copiii / Așa sunt băieții”, “Bullying-ul este o parte normală a copilăriei”**

Adevărul: Să le faci rău altora nu este niciodată acceptabil, bullying-ul nu este o parte normală a copilăriei. Nu este nimic normal în a fi batjocorit, hărțuit.

2. **“Felele nu au comportamente de bullying”**

Adevărul: Și fetele pot avea astfel de comportamente, în cazul lor bullying-ul fiind predominant verbal și social.

3. **“Cuvintele nu pot răni”**

Adevărul: Cuvintele nu lasă urme externe, dar pot lăsa cicatrici adânci înăuntru. Uneori impactul cuvintelor este mai puternic și mai de durată chiar decât al unei agresiuni fizice.

4. **“Unele persoane merită să fie batjocorite/hărțuite.”, „Și-a căutat-o cu lumânarea”**

Adevărul: Nimeni nu merită să fie rănit. Toți merită să fie tratați cu respect.

5. **“Bullying-ul îi face pe copii mai puternici”**

Adevărul: Bullying-ul poate face un copil să se simtă foarte rău față de propria persoană, acest lucru fiind uneori permanent.

6. **“Este doar o glumă/ este doar o tachinare nevinovată.”**

Adevărul: Când rănește pe cineva este bullying.

Prevenirea și stoparea fenomenului de bullying necesită implicarea tuturor: școală, cadre didactice, părinții, elevi.

Material prelucrat și completat, valorificând ca resurse:

- Romanciuc Cristina, București, 2017
- Denise Banu, Vâlcea, 2020
- OMEC 4343/mai 2020

Surse imagini: <https://google.com/search>